

Spraakwater

Verenigingsblad SV Awater, studievereniging voor Utrechtse Neerlandici, Editie 3 2024

Met poëzie,
verhalen,
interviews
en meer

Interview
met Astrid
van Alem

“Alles uit het
verleden lijkt te
glanzen”

Inhoud

- 3** Editorial
- 4** Schubdieren
- 5** Misschien dat het menselijkheid is
- 6** De twee kanten van...
- 8** De boekenkast van...
- 10** Boekentip
- 10** Macbeth
- 12** Hersenspinsels
- 12** Voegwoordvoorjaar
- 13** Ome Noam
- 14** Wat is er goed voor je kwab?
- 15** Poëzie van eigen bodem
- 15** Spraakwaterval

Editorial

Beste lezers,

Voor jullie ligt alweer de derde Spraakwater van het jaar klaar, waar onze redactie en vormgeving net als altijd weer veel werk en liefde in hebben gestopt. Zoals in de vorige twee edities staat ook deze Spraakwater weer in het teken van een deel van de hersenen. Ditmaal hebben we ons laten inspireren door de pariëtaalkwab!

Deze kwab bevindt zich aan de achterkant van het hoofd en is essentieel voor de zintuigen en cognitieve functies en helpt bij het rekenen, lezen, ruimtelijk inzicht en de mogelijkheid om betekenis te geven aan dingen. Ook stuurt dit deel de fijne motoriek aan, wat er voor zorgt dat je niet heel de dag tegen objecten aanloopt.

Voor nu de taak om de pariëtaalkwab goed aan het werk te zetten door het lezen van deze prachtige (al zeg ik het zelf) nieuwe editie. Vanwege het thema dat onder andere gaat over betekenis geven, is er extra veel non-fictie om van te genieten bovenop alle poëzie van eigen bodem.

Naar aanleiding van Awater de Musical, die ter gelegenheid van Awaters 30e verjaardag is bedacht, gaat onze rubriek Hersenspinsels deze keer over de haat-liefdeverhouding tussen de mens en musicals. Natuurlijk duiken we ook weer in de boekenkast van een Awateraar en bij het docenteninterview spreken we dit keer met een oud-lid, namelijk taalkundedocent Astrid van Alem.

Veel leesplezier!

Groetjes,

Fleur Satter

Hoofdredacteur Spraakwater 2023-2024

Colofon

Redactie

Milou Lang
Elke Bordes
Sanne Lolkema
Arin Almekinders
Gemma van Dam
Jasmijn van Vlimmeren
Jasper Riksen
Willemijn Poppema
Emma Brugman

Hoofdredacteur

Fleur Satter

Vormgeving

Linde Rauwerdink
Jannika Uittenbogaard

Coördinerend bestuurslid

Evelien Smit

Aan dit nummer werkten mee: Astrid van Alem,
Melanie Urff, Nina Keijzer, Evelien Smit en K. Willook

Schubdieren

Afgelopen blok stond voor mij in het teken van schubdieren. Dat klinkt wellicht wat vreemd – schubdieren zijn vrij onbekende beestjes –, maar opeens zaten ze veel in mijn hoofd. Het begon met een onschuldige fascinatie voor het woord ‘schubdieren’ (ik bedoel: prachtig woord), maar evolueerde na menig google-zoekopdracht snel tot een complete obsessie met de diersoort, die opeens een bron van betekenis werd.

Schubdieren heten schubdieren, omdat ze als enige soort zoogdieren uit de evolutie gekomen zijn met schubben. Dat gebeurde gewoon: schubben zijn evolutionair gezien voor zoogdieren namelijk helemaal niet handig. Als schubdieren bang zijn, rollen ze zich op tot kleine stekelbollen. Een prima verdediging, dacht ik eerst, maar niets is minder waar: door deze passieve vorm van afweer, waarbij de beestjes op één plaats blijven, is het voor roofdieren (versta hieronder ook de mens, altijd de mens, vooral de mens) gemakkelijk om ze te doden en op te eten, of ze te gebruiken voor geneeskrachtige middelen, zoals in Azië veel gebeurt. Dit alles zorgt ervoor dat schubdieren zeer bedreigde diersoorten zijn.

Mijn fascinatie met schubdieren is heel divers: de ene dag verwonder ik mij over het evolutionaire deel, de andere dag ben ik weer geïntrigeerd door het verdedigingsmechanisme van de dieren – dit vind ik lijken op kinderen die hun handen voor hun ogen doen en denken dat niemand ze ziet. Schubdieren begonnen zich te manifesteren in meerdere vormen van betekenisgeving, waarbij vragen rond evolutie, het menselijk omgaan met de natuur, maar ook weerbaarheid en groei, rijzen vanuit de positie en de kenmerken van een schubdier.

Zo moest ik bij het nieuws over ‘grietenpresentatie jaartje ‘23’ denken aan de verdediging van schubdieren. Mannelijke studentleden van het Utrechts Studenten Corps maakten een powerpointpresentatie met beoordelingen van het uiterlijk en de seksuele prestaties van vrouwelijke studentes, inclusief persoonsgegevens en foto’s. Vrouwen werden het mikpunt van de seksistische en objectiverende machocultuur bij het Utrechtse Corps. Dit deed me nadenken over verdediging: deze vrouwen hadden zich echter niet anders kunnen opstellen. Net als bij schubdieren, die door hun schubben ‘slechts’ bevroren als verdedigingsmechanisme kunnen inzetten. Dit maakt ze een makkelijke prooi, en als iets een makkelijke prooi is, zijn er altijd roofdieren die dat ook weten. Het is daarom prioriteit en absoluut noodzaak om de oorzaak van dit probleem aan te pakken: een cultuurverandering, waarbij schubdieren niet meer door de mens gedood

worden omdat het ‘zo gemakkelijk’ is, vrouwen niet meer door mannen geobjectiveerd worden omdat ‘dit nu eenmaal zo gaat’. Dit gaat niet om één enkel geval: het is een veel groter probleem dat aan de basis ligt van vele soorten grensoverschrijdend gedrag.

Het deed me daarbij nadenken over weerbaarheid. Het heeft helemaal geen zin om je ogen dicht te doen en te denken dat alles dan wel over zal gaan. De wereld stopt niet. Weerbaar word je alleen na blootstelling: je moet eerst weten wat je wilt weren voor je weerbaar gaat worden. Zoals een welbekend Awataraar ooit eens tegen me zei: als je nooit over de rand van je schulpje kijkt, gaat je schulpje ook niet groter worden. Je moet eruit, zien wat buiten is, dingen doen waar je absoluut verschrikkelijk bang voor bent, zo groeien schulpjes tot villa’s en worden comfortzones steeds lichter, tot je de rand niet eens meer kunt zien.

Schubdieren: ik schreef er gedurende het blok een poëtisch vijfluk over, waarbij er in elk gedicht steeds een ander kenmerk van het schubdier centraal staat. Het werd een complexe verstrengeling van alles hierboven, maar wat ik er vooral leerde, is de kracht van metaforen en metaforiek. Als mens ben je constant op zoek naar betekenis, en metaforen zijn hierin handvatten om dat, wat abstract en complex blijft, zichtbaar te maken. En andersom werkt het ook: door het nadenken over weerbaarheid, werd mij de ernst van het uitsterven van de acht schubdiersoorten die op dit moment nog in het wild leven, pijnlijk duidelijk. Schubdieren zijn prachtige wezens en daarbij belangrijke schakels in ecosystemen. Het wegvallen hiervan zou serieuze gevolgen hebben voor onze planeet: alle zeilen bijzetten dus.

Een fragmentje uit één van de gedichten uit het vijfluk Schubdieren

we worden geboren met zachte witte schubben
die langzaam opdrogen bij het opgroeien: weerbaar
worden als een polderlandschap dat
brandschoon geveegd werd, dijken aan alle randen
niets
maar dan ook niets komt hier binnen

Misschien dat het menselijkheid is

Gemma van Dam

Alles uit het verleden lijkt te glanzen. In een oud zilveren theelepeltje, allang verkrast en vaal, schittert nog de hele geschiedenis.

Mijn overgrootmoeder woonde in een appartement waar de vloer scheef stond.

Ik heb haar zelf nooit gekend, ten minste, in mijn eigen herinneringen komt ze niet voor.

Ze droeg een zilveren bedelarmband met zoveel bedeltjes erom dat je haar naar mijn moeders zeggen elke kamer binnen hoorde komen. Gisteren heb ik deze armband nog gezien, het zilver was verdoft, eerder grijs dan glans, maar de bedels alsnog levendig van vorm: een vogel, strijkbout, thee- en melkkannetje,

gerinkelrinkelrinkel. Mijn moeder deed mij de armband om, het was nog een behoorlijk zwaar ding, sommige dingen weten je pas te charmeren als je ze van veraf bekijkt. Alles uit het verleden lijkt te glanzen. Het klingelde aangenaam aan mijn pols, koud op de huid; ik wist niet welk figuur ik nabootste, als wie ik verkleed was. Mijn moeder begint altijd pas over mijn familie als het zonnig is en ze glimlachend naar buiten kan

kijken, of in iemands ogen. Ze vertelt dan over van alles, over de schuine vloeren, perfect om met een speelgoedautootje overheen te rijden, een hele hoop sjaals waar mijn moeder een rok van knoopte, over de armband van mijn overgrootmoeder, het gerinkel.

Mijn overgrootmoeder had nog meer sieraden, die bijna allemaal na haar dood bij mijn moeder terecht zijn gekomen via de ene of de andere weg.

Alles wat ik van mijn oma heb, is kapot. Mijn moeder zegt het lief, terwijl ik in haar slaapkamer als paspopje fungeer voor de zilveren armband, bij elkaar gehouden met vissersdraad. De sieraden liggen allemaal in een grote sieradendoos, mijn moeder tovert meer tevoorschijn, mijn naambandje met in de gravure nog maar de helft van mijn naam te lezen, ik was er

blijkbaar niet zo voorzichtig mee. Ze laat haar eigen naambandje zien, in iets betere staat dan de mijne. Alle letters van haar naam

zijn duidelijk uit de groeven.

Net als mijn overgrootmoeder draagt mijn moeder veel sieraden.

Ik ken ze allemaal, alle ringen om haar handen, het verhaal achter de ringen. Ik raak haar handen liever niet aan, de aderen springen weg onder de druk van mijn vingers, dat vond ik vooral vroeger eng.

‘Alles wat ik van mijn oma heb is kapot’

Soms vraag ik of ik een paar van haar ringen even om mag doen. Ze schuift ze van haar vingers af en geeft ze aan mij. Ik weet niet welk figuur ik naboots, als wie ik verkleed ben. Ik geef ze dan weer aan haar terug en we lachen verder.

Ik was geboren met een punt-hoofd, met een speciaal apparaat hebben de verloskundigen mijn hoofd uit mijn moeder gezogen en gezien het zachte weefsel van een kind vormde ik mij gelijk aan deze procedure. Ik was geboren met een scheef plafond. Dit trekt gelukkig bij.

Al het vale straalt. Al het schitterende straalt mee. Ik kijk in mijn moeders ogen en de poppetjes in haar ogen, een in elke iris, dat ben ik; dubbel. Alles uit het verleden lijkt te glanzen.

‘Al het vale straalt. Al het schitterende straalt mee’

De twee kanten van ...

Elke Bordes en Jasmijn van Vlimmeren

Op een frisse woensdagochtend nodigt Astrid van Alem ons uit op haar werkplek op de Trans. Astrid verwelkomt ons hartelijk en is zeer te spreken over haar onderzoeken, studietijd en interesse in dialecten. Ze houdt duidelijk veel van haar werk en vertelt daar dan ook graag over.

“Ik heb hier Nederlands gestudeerd van 2012 tot 2015, dat is inmiddels alweer meer dan tien jaar geleden. Voor mij is het heel erg leuk om weer terug te zijn in Utrecht, maar dan in de rol van docent. Veel vakken die ik in mijn studententijd heb gevolgd geef ik zelf nu. Al zijn alle vakken hier en daar wel omgegooid hoor. Leuk weetje: het vak ‘Hoe talen verschillen’ heette tien jaar geleden ook al zo!”

Op de Docentendag leerden we dat Astrid oud-Awateraar is, dus vroegen we ons af hoe het er tien jaar geleden uitzag binnen Awater. ‘Destijds zaten bestuursleden niet in commissies, maar was het bestuur echt onafhankelijk. Ook was er voor eigenlijk alles wel een commissie... Zelf zat ik gedurende mijn eerste jaar in de ActiviteitenCommissie, waarna ik in mijn tweede jaar met de buitenlandse reiscommissie een reis naar Budapest organiseerde. Dat was echt heel cool.’

Na haar Bachelor volgde Astrid de Research Master in Linguistics in Utrecht. ‘Dat was echt heel erg leuk. Veel docenten vanuit Nederlands geven daarin les, waardoor ik veel input kreeg over het Nederlands. Hierdoor sloot de Master goed aan bij mijn interesses en Bachelor.’ Ook vertelt Astrid

dat ze stage heeft gelopen tijdens haar Master bij Sjef Barbiers: hoogleraar Nederlandse taalkunde aan de Universiteit Leiden. ‘Ik ben op mijn stage beland via een PhD-positie, waarin ik onderzoek heb gedaan naar dialectvariatie vanuit morfosyntactisch oogpunt. Hierbij keken we vooral naar werkwoordcongruentie, voegwoordcongruentie en voornaamwoorden. Af en toe maakten we vanuit het Nederlands een uitstapje naar een andere taal, zoals het Pools, Grieks, Duits of Arabisch. Maar het pad vanuit het Nederlands naar de taalwetenschap vind ik het mooiste.’

‘Mensen
zeiden vaak
tegen mij:
“Kom je uit
Limburg
ofzo?”’

Ook waren we benieuwd naar de huidige bezigheden van Astrid. ‘Ik ben momenteel bezig met het afronden van papers over mijn proefschrift, dat is oud werk waar ik nog iets mee moet.’ Ze lacht. ‘Maar ik heb veel zin om aan nieuwe projecten te beginnen. Een ontwikkeling die ik interessant vind zijn achterzetsels. In het modern Nederlands kan je bijvoorbeeld zeggen: ‘Jan springt de sloot in,’

maar in het Middelnederlands en het vroegmodern Nederlands bestaan alleen voorzetsels. Dan springt Jan in de sloot. Rond 1900 kwamen de achterzetsels tevoorschijn, maar het is onduidelijk waarom en hoe dit precies is gegaan. Vaak is het met taalverandering zo dat mensen het oppikken en er direct een mening over vormen. Dit is alleen niet gebeurd met de achterzetsels. Dit maakt het juist interessant en daarbij zijn achterzetsels gewoon een raar fenomeen.’

Toen Astrid data aan het verzamelen was voor haar onderzoek, nam ze interviews af met personen over imperatiefzinnen. De zin ‘Doe dat maar’ kan in sommige dialecten bijvoorbeeld verbogen worden tot: ‘dat doe maar’. ‘Ik was ergens in een gat in Brabant en ik had twintig vragen omtrent deze woordvolgorde, waarop de sprekers moesten reageren. Iedereen zei: ‘nee, nee, dat zeggen we niet hoor’, waarop ik naar huis vertrok. Ik groette een van de dames en vertelde dat ik het verslag zou opsturen, waarop de dame zei: ‘Oh ja, dat doe maar! Doe!’ Zo zie je maar dat mensen zich niet altijd bewust zijn van hun spontane taalgebruik.’

Zelf geeft Astrid toe dat ze geen dialect spreekt, tot haar grote spijt. ‘Ik heb wel een accent, want ik kom uit Brabant. Mijn taalgebruik kent wel regionale, Brabantse kenmerken. Zo zeg ik gemakkelijk: ‘Ik heb het boek bij.’ Daarbij vertelt ze dat de familie van haar moeder wel echt dialect spreekt,

wat waarschijnlijk Astrids interesse in dialecten heeft aangewakkerd. 'Toen ik net naar Utrecht was verhuisd vanuit Brabant zeiden mensen vaak tegen mij: 'Kom je uit Limburg ofzo?' Dat vond ik best een belediging, zeker omdat ik uit West-Brabant kom en Limburg dus erg ver weg is. Daarna ben ik flink gaan oefenen met mijn boven-de-rivierenaccent.'

'Tijdens en na mijn promotie zat ik in Duitsland, waar ik twee jaar onderzoek heb gedaan en onderwijs heb gegeven bij de afdeling taalwetenschappen.' Astrid vertelt ons dat deze afdeling niet alleen gericht is op het Nederlands, maar taalwetenschappen in het algemeen. 'Zo ben ik in contact gekomen met taalkunde in bredere zin. Het was erg leuk om te zien hoe het in een ander land eraan toegaat.' Daarbij geeft Astrid aan dat het onderwijs in Duitsland heel anders georganiseerd is dan het onderwijs hier: 'In Duitsland is er veel meer zendwerk, studenten volgen maar twee uur per week het vak in hoorcollegevorm. Ook worden de vakken door één docent gegeven, die zelf precies bepaalt wat studenten moeten doen. In Utrecht zijn er juist veel contacturen en is er veel ruimte voor gezamenlijk praktisch werken. Dat vind ik zelf leuker.'

Op de vraag of ze nog langer onderwijs zou willen geven, antwoordde ze enthousiast: 'Jazeker!' 'De verrijking aan het lesgeven is dat je zelf moet studeren om het te geven. Het is niet alleen passief begrijpen, maar op een dieper niveau iets kunnen uitleggen. Je wilt eigenlijk hetzelfde niveau bereiken als met je eigen onderzoek: alle denkstappen begrijpen.' Daarbij vertelt Astrid dat ze de interactie in het lesgeven erg leuk vindt: 'Sommige studenten denken weleens 'dit is vast een domme vraag', maar vaak gaan

deze vragen juist dieper dan ze denken. Daar ga je als docent dan ook over nadenken en zoeken we het samen uit.'

Deze editie staat de Spraakwater in het teken van de wandbeenkwab, die verantwoordelijkheid draagt over de verwerking van sensorische informatie van verschillende lichaamsdelen, waaronder ook het vermogen om te leren valt. Natuurlijk waren we benieuwd hoe het met Astrids wandbeenkwab gesteld is. 'In de taalkunde is het handig om veel weetjes over taal paraat te hebben. Om snel connecties te kunnen leggen binnen het onderzoek dat ik doe, is feitelijke kennis fundamenteel. Mijn strategie: als ik iets lees, maak ik meteen aantekeningen. Inmiddels heb ik een document van zo'n 130 pagina's in de vorm van één grote bibliografie. Alleen kijk ik er vervolgens bijna nooit meer in.'

Verder waren we ook nieuwsgierig naar de andere kant van Astrid. Wat doet ze zoal in haar vrije tijd? 'Ik ben graag creatief bezig en ik vind het leuk om dingen zelf te maken, in de breedste zin van het woord. Ook wil ik graag gaan tuinieren! Ik heb nu nog geen tuin, maar binnenkort gelukkig wel.' Ze vertelt ons dat ze graag fietstochtjes maakt in de zomer. 'Toen ik in Duitsland woonde, heb ik veel gefietst rond de Bodensee. Het was echt prachtig daar.'

Het interview met onze favoriete Brabantse taalkundige sloten we af met de standaardvraag: 'Wat zou je onze Awateraars nog willen meegeven?' Daarop vertelde ze enthousiast over haar stage en de extra vakken die ze heeft gevolgd in haar studententijd: 'Eigenlijk is je studietijd best wel kort, terwijl er zo veel mogelijkheden zijn. Mijn tip: haal er zoveel mogelijk uit! Als je het gevoel hebt dat je daar energie en ruimte voor hebt; doe het gewoon en geniet!'

Melanie

De boekenkast van

Willemijn Poppema en Emma Brugman

Ook deze editie zijn we weer bij een Awateraar langsgegaan om naar haar boekenkast te vragen. Dit keer is het Melanie Urff geworden. Melanie is twintig jaar en woont sinds kort in Utrecht. Ze komt oorspronkelijk uit het Drentse Zorgvlied, waardoor ze zowel een boekenkast in haar ouderlijk huis als een boekenplank in Utrecht heeft. Er liggen hier vooral autobiografieën en moderne literatuur die ze het liefst openslaat als ze in de stiltecoupé zit.

Wat ons meteen opvalt bij het bekijken van de boekenkast van Melanie, is dat het er twee zijn: een boekenkast in Zorgvlied en een boekenplank in Utrecht. Toen we haar vroegen hoe ze de keuze heeft gemaakt tussen welke boeken ze in Drenthe achter moest laten en welke ze meegenomen heeft naar Utrecht zei ze dat ze niet de ruimte heeft in Utrecht om al haar boeken mee te nemen, dus ze wel een keuze moest maken. De boeken die ze in Utrecht heeft staan, zijn voornamelijk boeken die ze nog moet lezen of die ze wil uitlenen aan anderen. Een van die boeken die ze écht zou aanraden aan iemand anders is het boek *Wij waren, ik ben van de schrijver Israël van Dorsten*, want dit is haar favoriete boek. Ook het boek *Confettiregen* van Splinter Chabot vindt ze een echte aanrader. Beide boeken zijn autobiografisch: toevallig is dat ook nog eens haar favoriete genre. Ze vindt het altijd boeiend om autobiografieën te lezen omdat je 'echt ergens over leest'. 'Het heeft echt een doel, het vertelt over iemands leven en dan kan ik me ook die persoon gaan inbeelden. Het moet wel gaan over iemand die echt iets heeft meegemaakt, zoals Israël van Dorsten. Door te lezen over het leven van iemand anders, kan ik reflecteren op mijn eigen leven en daar ook iets van leren.' Nu we weten welke boeken ze heel leuk vindt, moeten we natuurlijk ook vragen welk boek zij, als het moet, zou willen verbranden. Hier moet ze even over nadenken, maar uiteindelijk antwoordt ze met *De avond is ongemak* van Marieke Lucas Rijneveld. Ze zegt: 'Ik hoorde van heel veel mensen dat ze het een goed boek vonden, maar ik werd er héél ongemakkelijk van. Misschien is dat ook wel de bedoeling. Er werden dingen in beschreven die

ik niet had hoeven weten. Er wordt beschreven over dingen waar normaal niet veel over wordt geschreven dus dat is ook wel goed, maar ik heb 'm halverwege weggelegd en dat doe ik niet vaak. Dat zegt dus wel wat.'

Wanneer ze vertelt dat ze niet meer veel leest in haar vrije tijd doordat ze zoveel moet lezen voor de studie, vragen we haar of ze de literatuur die ze voor de opleiding moet lezen leuk vindt. Ze is erg enthousiast over het boek *Buitenleven* van Nina Polak. Ook de dichtbundels die ze moest lezen vond ze erg leuk. Dit is allemaal literatuur uit het tijdvak moderne letterkunde, wat dan ook haar favoriete genre is. Als

'Het is altijd een beetje hetzelfde met verhalen uit de Middeleeuwen'

we haar vragen of ze ook van de andere genres houdt, vertelt ze dat ze die een stuk minder leuk vindt. 'Waarschijnlijk omdat deze genres wat minder relateerbaar zijn. Daarbij is het altijd een beetje hetzelfde met de verhalen uit de middeleeuwen: het gaat óf over God en religie óf over ridders. Daar heb ik wat minder mee. Ook is de tekst moeilijker te lezen. Als ik lees wil ik ontspannen kunnen lezen. Makkelijk hoeven de boeken niet te zijn, maar ik wil wel kunnen ontspannen.'

Dat Melanie ontspannen wil kunnen lezen, komt ook terug op het moment dat we haar vragen in welke taal ze het liefst leest: Nederlands of Engels? Het viel ons namelijk op dat ze van beide talen verschillende

boeken op haar planken heeft liggen. Zelf legt ze uit dat ze hierin toch een voorkeur heeft voor het Nederlands: 'Ik vind Engels minder fijn dan Nederlands, omdat het Nederlands ook mijn moedertaal is. Bovendien ben ik studente Nederlandse taal en cultuur, dus dan heb ik het gevoel dat Nederlandse boeken meer toevoegen aan mijn educatie dan Engelse boeken.' Ook geeft ze aan zich met Nederlandse auteurs toch wat meer verbonden te voelen, zo ook bij haar favoriete auteur Hanna Bervoets.

Behalve Engels en Nederlands kan Melanie ook wel een woordje Fries. Ze heeft namelijk op een middelbare school in Friesland gezeten. Als we haar vragen of ze dan ook weleens wat in het Fries leest, geeft ze aan dat ze dat niet doet: 'Nee, eigenlijk niet. Ik weet dat dat wel veel gebeurt op Friese scholen, maar mijn middelbare school was één van de scholen die geen Fries onderwees, en eigenlijk ben ik daar wel blij mee.' Het was ook die middelbare school waar Melanie altijd dacht dat ze geneeskunde wilde gaan studeren. Tot de vijfde klas, waar ze een ontzettend leuke docent Nederlands kreeg en ze zich realiseerde dat ze er nog nooit over nagedacht had Nederlands te gaan studeren: 'toen is dat een beetje gaan rollen'. Als we haar vragen of die docent haar dan ook geïnspireerd heeft om eventueel zelf docent te worden, antwoordt ze dat ze nog geen idee heeft wat ze wil gaan worden, al verwacht ze later geen Nederlands te gaan doceren. Ze zou wel voor zichzelf willen schrijven, maar of dat dan op journalistiek gebied is of meer in de literatuur is nog niet duidelijk.

Zoals al eerder benoemd leest Melanie het liefst

in de stiltecoupé, maar in de zon, op het strand of in de tuin zijn ook favoriet. Het fijnste aan die momenten is dat ze even weg kan uit de werkelijkheid en haar eigen fantasie kwijt kan: 'Ik heb altijd een heel duidelijk beeld in mijn hoofd van wat er gebeurt, als een soort film, en dat vind ik heel leuk.' Ze heeft zelfs een playlist speciaal voor de momenten als ze leest. Ze komt dan helemaal in haar eigen wereld en geniet ervan dat de buitenwereld dan even verdwijnt.

In de drukke buitenwereld ziet ze zichzelf

daarentegen nog wel een tijdje wonen, het liefst in Utrecht. Amsterdam zou op een gegeven moment ook wel kunnen, maar alleen als ze wat meer gewend is aan de drukte van die stad. Ze komt namelijk wel uit een dorpje van slechts tweehonderd man, 'dus Utrecht was echt al een cultuurshock'. In de toekomst lijkt het haar verder leuk om naar het buitenland te gaan, het liefst naar Zweden. Ze wil er dan stage lopen en lesgeven, want: 'als die mogelijkheid er is, waarom niet?'

'Ze verwacht later geen Nederlands te gaan doceren'

Boekentip

Ik kom hier nog op terug; Rob van Essen

Als mijn schoonvader, die meer dan duizend boeken bezit en erg in de Nederlandse literatuur thuis is, mij een roman aanraadt, móét ik die lezen. Het praktische hieraan is dat ik het boek dan ook gelijk mee naar huis krijg. Zodoende: met kerst kreeg ik 'Ik kom hier nog op terug' van Rob van Essen in mijn handen gedrukt. En geloof mij: voordat ik een boek van een witte cis-heteroman zal aanraden, moet er veel gebeuren, maar toch hier voor jullie: waarom je dit boek moet lezen.

De roman gaat over Rob Hollander, die na een 'mislukt' leven opeens de mogelijkheid krijgt om door de tijd te reizen, en in het verleden allerlei oude studiegenoten tegen het lijf loopt. De voormalig filosofiestudenten zwerven in het verleden rond, waarbij de focus van de roman altijd ligt op het al dan niet voorbijgaan van tijd. Hoe speelt tijd een rol in ons leven, en als we tijd niet hadden: wat dan? Van Essen

weeft vanuit het idee van tijd een interessante meta-roman in elkaar, die hier en daar absurdistisch dan niet existentialistisch leest. Het beste deel: dat je de laatste dertig pagina's leest en denkt: 'Ja maar, het kán toch niet in zo weinig pagina's nog allemaal bij elkaar komen?' (en dat het dan toch gebeurt, en hoé het dan toch gebeurt, en dat de laatste zin je vijf minuten naar een witte muur doet staren, omdat je even niet weet waar je gedachten heen moeten). De crux van dit alles? Als je wilt dat er iets klopt in de wereld, moet je het verzinnen.

Allesomvattend is het boek een heerlijk humoristisch én filosofisch doorleesverhaal. De roman bevat constant een betekenislaag tussen de regels, die het verhaal niet verstoort, maar juist sterker maakt. Noemenswaardig is het feit dat de roman het schopte tot de shortlist van de Libris Literatuurprijs. Of deze de prijs ook zal winnen? Hier kom ik nog op terug (en Rob van

Essen misschien ook wel, nadat hij de prijs in 2019 met *De goede zoon* ook al binnensleepte). Waar ik niet op terug zal komen: lees dit, het is fantastisch.

Rob van Essen: Ik kom hier nog op terug. Atlas Contact; 400 pagina's; €24,99.

Samme Lolkema

Macbeth

Milou Lang

Er zijn heel wat dagen die voorbij gaan alsof ze er nooit geweest zijn. Vandaag is denk ik zo'n dag die ik vergeten zal. We zitten op de fiets en ze kletst over niets belangrijks, wat ze vanavond gaat eten ofzo. 'Er is korting op de bonen,' zegt ze. Ze houdt van bonen, maar niet van die kleine, die zijn kut. Verder nog iets over tomaten en hoe die duur zijn, maar te lekker om niet mee te koken. Ze zegt dat we andere groenten moeten vinden als basis voor een saus. Ik stel pompoen voor. 'Pompoen is voor de winter,' zegt

ze. De zon schijnt, het is 18 graden en inderdaad geen winter meer.

'Misschien moet ik een dagboek bij gaan houden,' zeg ik, 'zodat ik deze dag niet vergeet.' Ze zegt dat ik altijd een dagboek bij wil houden en het nooit doe. Ik heb nu al zin om een potentieel dagboek te kopen. Eentje zonder lijntjes, zodat er rare tekeningen en recepten in kunnen en je stickers kan plakken zonder dat je hoeft na te denken over of die te strak op het

lijntje zitten. De kaft moet hard zijn, waardoor die niet dubbelvouwt in mijn tas en ik er mee kan gooien. Dagboeken moeten worden gebruikt en gooien is daar onderdeel van. Een zwarte kaft is fijn en daarop plak ik dan een foto van een standbeeld van Artemis, zodat ik artsy en interessant lijk en gay. Van Artemis houden is een gaye activiteit, voor wie dat nog niet wist.

Ik noem mijn dagboek 'Macbeth', omdat ik dat grappig vind. Niemand moet erom lachen, maar ik vertel het toch aan iedereen. Gewoon omdat ik wil dat ze weten dat ik een dagboek heb. Ik schrijf de datum op met zwarte balpen en plak er losse blaadjes in van dagen waarop ik mijn dagboek niet bij me had. Zo krijgt het een plakboek-aesthetic, waar ik wel geil van word. Die van 3 mei is op een bonnetje geschreven van de supermarkt; ik was Macbeth vergeten en de zon schreeuwde om een privé-picknick. Privé-picknicks zijn de beste gelegenheden om in je dagboek te schrijven.

Op 17 juni heb ik een liefdesbriefje geplakt. Die krijg je namelijk wanneer je in dagboeken schrijft. Dan gaan mensen je bijzonder en mysterieus vinden, wat blijkbaar heet is. En omdat ze zelf ook bijzonder en mysterieus willen lijken, gaan ze spontaan liefdesbriefjes schrijven van drie zinnen lang. 'Ik zag een groene tuinbroek en moest aan je denken. Het voorvakje was precies groot genoeg voor je dagboek. Als je die zou dragen zonder shirt eronder, zou ik zomaar door mijn knieën zakken.'

Sinds ik het dagboek heb steek ik mijn tong uit zoals Reese Witherspoon dat doet in Cruel Intentions, want dat mag nu. Ik kijk tegenwoordig ook alleen nog maar films van voor 2001, dus Cruel Intentions kan nog net.

27 september 2024: Liefste Macbeth, vandaag is je-weet-wel jarig. Je weet dat ik haar eigenlijk leuker vind dan de liefdesbriefjes-schrijver, maar ze wil me niet. Ze is verliefd op Anne en ik begrijp dat wel, want hen is best lief, maar ik heb toch een hekel aan Anne, omdat hen met je-weet-wel is. Na college had ik gefeliciteerd gezegd en het was echt mega cringe. Ze zei: 'Eh, dankjewel.' Die 'eh'

kan nooit een goed teken geweest zijn. Maar het is wel prachtig dat ze 'dankjewel' zegt in plaats van 'dankje'. Ik word er altijd helemaal wild van als mensen te veel energie in hun woorden stoppen. Die 'wel' maakte mijn dag zoveel beter. Stiekem hoop ik dat het uitgaat tussen haar en Anne, maar zulke dingen kan ik niet wensen. Misschien op mijn eigen verjaardag als ik alle kaarsjes uitblaas, maar dat duurt nog een half jaar en daarbij ben ik te oud voor zoveel kaarsjes, dus die wens gaat echt NEVERNOOIT uitkomen.

'Ik noem mijn dagboek 'Macbeth', omdat ik dat grappig vind'

Bij het teruglezen van een aantal dagen, merk ik dat mijn filosofische persoonlijkheid niet goed genoeg naar voren komt, dus besluit ik een essay te schrijven over scepticisme. Ik schrijf het eerst op mijn laptop, omdat ik bang ben dat de eerste versie niet goed genoeg is voor mijn dagboek. Ik ben er meerdere dagen mee bezig en maak mijn collegewerk niet, waardoor ik op dinsdag moet overgeven van de stress. Maar als het essay er eenmaal is, ben ik toch blij met deze intellectuele toevoeging.

Nu ik zelf een dagboek schrijf, vind ik dat ik ook meer dagboeken moet lezen. Ik begin met die van Anne Frank en Sylvia Plath. Ze schrijven in lange zinnen en hebben het over grote onderwerpen. Ook heb ik die van Virginia Woolf gekocht. Het boek staat me een aantal maanden lang aan te staren, maar ik kom niet verder dan de eerste alinea. Op een gegeven moment verstop ik het boek onder mijn bed uit angst dat iemand ernaar vraagt. Ik heb vrienden die dan zeggen: 'Hey, die heb ik ook gelezen.' Vervolgens zullen ze vragen gaan stellen, waarop ik de antwoorden niet zal weten.

'Ik schrijf ernaast: 'SLECHT' met een pijl richting het gedicht'

Op een dag schrijf ik een gedicht in mijn dagboek en het is focking slecht. Ik denk eraan er een sticker overheen te plakken, maar de inkt is op de volgende pagina doorgelekt, dus ik zal het moeten accepteren. Ik schrijf ernaast: 'SLECHT!' met een pijl richting het gedicht. In de kantlijn krabbel ik dat ik vaak bang ben, maar dat ik gelukkig fijne vrienden heb die lekker kunnen koken, met bonen, niet die kleine, die zijn kut.

s l e s n i p s n e s r e H

Soms zijn er dingen die de wereld doet waarvan je denkt: 'Goh, dit is eigenlijk heel vreemd.' En dat is zeker niet altijd negatief: vaak worden dingen pas complex als je er écht over na gaat denken. In deze rubriek spint een redactielid die gedachtes uit, om ze daarna weer snel te kunnen vergeten. Vandaag: Waarom hebben zo veel mensen zo'n sterke mening over musicals?

Musicals. Je houdt ervan of je haat ze. Waarom hebben zo veel mensen zo'n sterke mening over musicals? Bijna niemand heeft dat met toneel of ballet. Waarom dan wel musical? Zijn het de dansjes? Het drama? De liedjes? Misschien zijn het wel de liedjes. Musicals staan er ten slotte om betekend dat men plots in gezang uitbarst. Voor sommigen is dat precies de charme. Bij de ander haalt het hun bloed onder de nagels vandaan. Persoonlijk ben ik best fan van musicals. Als de liedjes logisch zijn en een verhaal vertellen vind ik het leuk. Ik hoorde een keer dat in Disneyfilms de regel is; als het te moeilijk wordt om te praten, begin je met zingen. Als het dan weer te zwaar is voor het gezang, stop je ermee. Dit verklaarde voor mij veel. Voor mij is dit namelijk een erg belangrijke eis en laat het zien wanneer een musical goed in elkaar zit. Toen ik voor het eerst de musical Hamilton

ging kijken, schrok ik dan ook een beetje dat ze maar niet ophielden met zingen. Deze musical heeft echter veel hiphop liedjes en rapnummers en veel minder van die 'Musicalliedjes'. Dat is ook typisch van een musical. Het heeft altijd dezelfde soort liedjes: een I-want song, een nummer voor de anti-held, een openingsnummer en een slotnummer. Nu speel ik (niet zo toevallig) in Awater de Musical, de musical die Awater dit jaar op 1 en 2 juni zal opvoeren. Voor mij een eerste keer, maar ook voor Awater, want dit is de eerste keer dat wij een musical opvoeren. Ik zou je graag zowel de musica haters als -lovers willen uitnodigen om te komen kijken! Of ik al een tipje van de sluier kan geven? Er zal in ieder geval een I-want song, een nummer voor de anti-held, een openingsnummer en een slotnummer zijn.

Voegwoord voorjaar

Arin Almekinders

Ondanks het mooie weer
Terwijl de wolken voor de zon

Wanneer de regenwormen
Ook in de nestjes in de bomen

Zelfs de slakken en de padden
Bijvoorbeeld onder een paraplu

Waarna de weerspiegelende plassen op de stoep
Of de grijze blauwe roze lucht

De bloemen bovendien
Zodat de krokussen nogmaals

Behalve de bloesem in de perenboom
Alleen achter hun zonnebril

Tenzij de volle maan
Vanwege natte sokken

Hoewel de wolken voor de zon
Toch zonder jas naar buiten

Ome Noam

Jasper Riksen

Ruimte voor vragen

Ome Noam heeft over best wel wat dingen nagedacht in zijn leven. Hij is een man die volgens mij over alles wel een mening heeft of kan vormen. Dat klinkt misschien wat irritant, maar zo zie ik het helemaal niet. Het betekent juist dat ik hem alles kan vragen waar ik over twijfel. Ik ben daarbij ook niet bang dat hij mij een sukkel vindt, omdat hij me altijd serieus neemt. Ome Noam heeft ooit gezegd dat ik alleen maar slimmer kan worden door vragen te stellen en dat ik dat vooral moet blijven doen. Ik ben nu ook weer bij hem om hem wat te vragen. Wees welkom mee te kijken!

‘Wurm je tussen de twee gestapelde reiskisten en de glazen vitrine met muziekinstrumenten door! Dan naar links! Pas op je hoofd! Er hangt daar een opgezette krokodil! Net voorbij de krokodil kun je rechts met een trappetje over de hondenslee vol boeken heen! Dan ben je d'r bijna!’

Ome Noam staat van onder het trapgat aanwijzingen te roepen. Hij heeft zijn enkel verzwikt en mij daarom naar boven gestuurd. Ik was niet helemaal voorbereid op de menagerie van voorwerpen die ik op zolder aan zou treffen. Het is een labyrint; bijna Escheriaans. Het staat hier tjokvol met de vreemdste dingen. Nou ja vreemd, het merendeel bestaat uit boeken en dingen waar boeken in staan of zitten: dozen, kasten, stapels, een kruiwagen, kisten. Het zou me niet verbazen als er ergens een sarcofaag staat. Het zou me wel verbazen als daar dan een mummie in zou zitten en niet een paar stapels boeken. Nou kunnen boeken ook wel vreemde dingen zijn natuurlijk en ome Noam heeft er beslist een paar die niet veel mensen in huis zullen hebben.

‘Wat zoek ik eigenlijk?!’ roep ik, terwijl ik de tanden van de krokodil tel.

‘Mijn brein!’

Ik bevries, mijn vinger op de achtenzestigste tand. Zijn brein?

‘Uw wááát?’

‘MIJN BREIN!’

Even blijft het stil. Ik sta met mijn en de krokodil zijn mond vol tanden. Zijn brein? Gaat het nog wel allemaal goed met ome Noam? Dan klinkt het van beneden:

‘Ben je al over de slee heen?! Hij ligt geloof ik in de koelkast die daar links staat tussen een bureau vol dozen en de boekenkast met kampeerspullen!’

Ik klauter over de slee heen. Waarom verbaast het me niks dat de boeken die ik zie liggen onder andere Kappen!, Spijt! en Afblijven! zijn? Daar links zie ik inderdaad een koelkast staan. Het licht gaat aan als ik de deur open, want natuurlijk is het licht van een niet werkende koelkast op deze bizarre zolder gewoon aangesloten. U bent een beetje extra, ome Noam. En daar op de koelkastplank ligt zowaar een brein tussen een aantal boeken over neurologie. Tot mijn opluchting is het een brein van porselein. Een kunstwerkje, wit met in Delfts blauwe lijnen de verschillende hersengebieden.

Ik begin mijn weg terug richting het trapgat.

‘Ik heb hem hoor!’ roep ik. Ik kijk nog eens naar de hersenen in mijn handen. Toch best een cool ding. Ik vraag me af waar Noam het voor nodig heeft.

‘He! Welk deel gebruiken we eigenlijk voor het lezen van dingen?!’

‘Het brein werkt als geheel samen!’ klinkt het van beneden. ‘Maar men gelooft dat de wandbeenkwab een belangrijke rol heeft!’

Ik kruip onder een balk door. Ik kan de aangegeven kwab duidelijk zien achterop de bovenkant van het brein.

‘Zorgt dat deel er dan ook voor dat we ons kunnen inbeelden wat we lezen?!’

‘Het is belangrijk voor ruimtelijk inzicht! Maar ik denk zelf dat het daarvoor moet samenwerken met het gebied daaronder! Daar worden veel visuele signalen verwerkt! Hé kijk uit waar je loopt!!!’

Het trapgat gaapt onder mij, ik val, het brein glipt uit mijn handen...

Wat is er goed voor je kwab?

Hallo lieve Awateraars, Spraakwater hier. In deze rubriek nemen we je ieder blok mee langs de kwabben die centraal staan in deze blokken en vertellen we je informatie over deze kwabben. Zoals al in de editorial bekend is gemaakt, zullen we het in dit blok hebben over de pariëtale kwabben. Wat is het en hoe kan je het beste voor deze kwabben zorgen? Lees verder en kom erachter.

We vervolgen onze weg door de hersenen. In de vorige edities hebben we het gehad over de frontale kwab en de temporale kwab. Dit keer gaan we verder naar achteren in de hersenen. De precieze locatie van de pariëtale kwabben is direct achter de frontale kwabben en boven de temporale kwabben. De pariëtale kwabben zijn zoals gezegd een onderdeel van de hersenen, maar bestaan op zichzelf ook weer uit verschillende onderdelen.

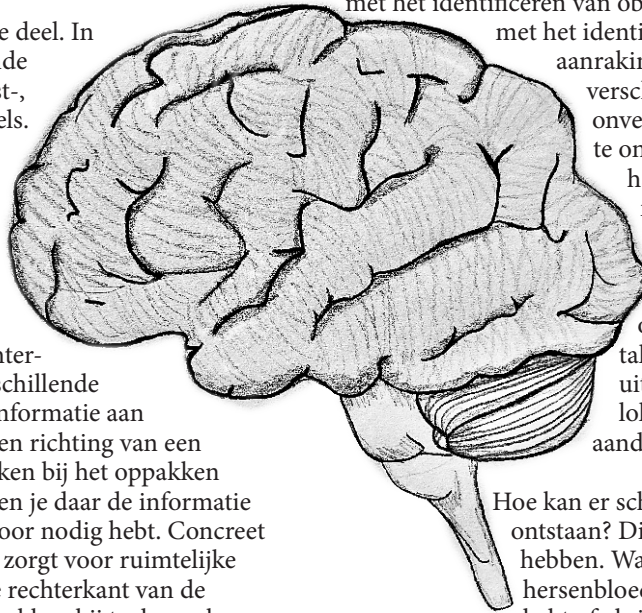
Allereerst heb je het voorste deel. In dit deel worden verschillende prikkels verwerkt, zoals tast-, pijn- en temperatuurprikkel. Dan is er het centrale deel. Deze zorgt voor de aansturing van je benen en ledematen. Het gedeelte naar de zijkant toe zorgt voor de aansturing van je handen, gezicht en mimiek. Het achterste gedeelte zorgt voor verschillende dingen. Zo levert dit deel informatie aan de hersenen over snelheid en richting van een beweging. En het is betrokken bij het oppakken van een voorwerp, aangezien je daar de informatie over snelheid en richting voor nodig hebt. Concreet betekent dit dat deze kwab zorgt voor ruimtelijke oriëntatie. De linker- en de rechterkant van de pariëtale kwabben zijn betrokken bij taal en rekenen. Daarnaast is de rechterkant ook nog eens betrokken bij ruimtelijke oriëntatie.

Zoals te zien is, zijn de pariëtale kwabben erg veelzijdig en belangrijk, ook voor studenten Nederlands. De pariëtale kwabben worden ook wel de wandbeenkwabben genoemd. Helaas kan schade aan deze kwabben verschillende gevolgen hebben. Enkele

van de problemen met betrekking tot taal zijn het onvermogen om de juiste namen van alledaagse voorwerpen te herinneren, onvermogen om te schrijven of spellen, verminderd lezen en het onvermogen om de lippen of tong op de juiste manier te positioneren om te spreken. Andere problemen die kunnen voortvloeien uit schade aan de wandbeenkwabben zijn onder meer moeite met het uitvoeren van doelgerichte taken, moeite met tekenen en het uitvoeren van wiskundige berekeningen, moeite met het identificeren van objecten door aanraking of

met het identificeren van objecten door aanraking of het onderscheiden van verschillende soorten aanraking, onvermogen om links van rechts te onderscheiden, gebrek aan hand-oogcoördinatie, moeite met het begrijpen van richting, gebrek aan lichaamsbewustzijn, moeite met het maken van exacte bewegingen, onvermogen om complexe taken in de juiste volgorde uit te voeren, moeite met het lokaliseren van aanraking en aandachtstekorten.

Hoe kan er schade aan de hersenen ontstaan? Dit kan verschillende oorzaken hebben. Wanneer je een herseninfarct, hersenbloeding of een epileptische aanval hebt of als je zuurstoftekort hebt voor een langere tijd, kan dit (blijvende) schade aan de hersenen opleveren. Maar ook alcohol kan de hersenen (en dus ook deze specifieke kwabben) aantasten. Daarom blijf ik toch maar weer zeggen dat, hoe lekker ook, alcohol niet gezond is voor je hersenen en daarmee het dagelijkse leven.

Emma Brugman

Poezie van eigen bodem

Nieuwe inzichten in zonsopgang

Evelien Smit

*het was altijd letters inslikken en leugens aan
de wand, ik zei: niet naar binnen gaan
de tijd is je vriend en je vijand
had ik inspiratie nodig?
jij zei: begin er gewoon mee
je gunde iedere kabouter zijn eigen muts en
het recht om te huilen, want thuis verwerk je
niet zoals je oud papier verwerkt
je vouwt de herinneringen niet op in een
papiercontainer zoals de briefjes met woorden deden
je moet mediteren in de club, spreken dat veel
taalgebruik poëzie is of zou kunnen zijn
schrijf terwijl je kijkt naar de zonsopgang; de
kleur van oranje, dan is zij inspirerend
het moment dat je van mening veranderd, had
ik dit maar eerder geweten
want op de zon tref je een nieuw thuis
op het dak van het oude, met een ideale
reisgenoot, ze spreken in dezelfde taal
er hangt een briefje aan de wand zonder leugens
het bevat woorden die ik eerder inslikte
maar nu durf te spreken
omdat ik ze plekje in de zonsopgang begin te geven*

Verloren in mijn eigen brein

Nina Keijzer

*Mijn brein schreeuwt terwijl ik zelf stil (ben)
Sta van angst om te zeggen
Error. Mijn brein werkt niet mee
Meedenkende medemens negeert mijn signalen
Van hulp naar hulpeloos zijn naar
Hopeloos verlangen dat iemand mijn
Brein vertalen zal naar begrijpelijke woorden
Voor mijn medemens. Niet voor mij
Ik begrijp mijn eigen brein al (niet)*

////Eén rotte appel maakt nog geen zomer////

K. Wilook

*Mijn moeder legde mij altijd bij het bedorven fruit
'Wist je dat fruitvliegjes in 2 weken
volwassen worden?'
Dat wist ik niet*

Een kussentje

Een dekentje

Een natte zoen

Ingestopt naast de afgevroten citroen

Spraakwaterval

Els Stronks

*“Er is één vrouw in Nederland die
iemand geen gecremeerde kroket mag
noemen, maar ik mag dat wel.”*

Tim Vergeer

*“Ik doe altijd queer tijdens het lezen,
maar ja, dat ben ik”*

Tim Vergeer

*“Zoals in Bredero's ‘het kan verkeren’...
of het kan Vergeeren.”*

Els Stronks

*“Poesje mauw’ lijkt een onschuldige
tekst, maar dat is het NIET”*

